

Láng Orsolya

A PIM panaszkönyvébe

Ha lópatától széttaposott arcod,
tátongó mellkasod, vagy saját
kézzel írott búcsúleveled látom,
akkor sem *hiszem*, hogy halott vagy.
Halálotat nem éreztem,
ebből *tudtam*, hogy élsz.
De már nem tudom.
Azt sem hiszem, hogy én élek.
Nem érzem.

Nem tarthattalak vissza, én uram.
Vezérkari tiszt kiképzés nélkül,
az élvonalban. Mit hittél?
Hogy a szabadság igazsága előtt
leteszi a fegyvert az idegen hatalom?
És mit hittem én? Hogy a mellkasodra
tűzött nemzetszínű rózsa
védőbúrát von köréd?

Az asszonyok kiszámíthatatlanok,
mondják. Neked elég volt egy
tengelytörés, hogy úticéled módosítsd.
Pillanatról pillanatra
követtelek, amíg akartad.
Béklyó vagy mentőöv volt fiunk?
Tacitusról beszélgettünk,
amikor rámtörtek a görcsök.
Azt hitted, belehalok,
és fiunkra is, olyan semmi volt.
Majd, mint egy kis mutatványos,
két hetesen felült – csoda! –,
látszott, hogy kápráztatni jött.
Az árnyékodban magát kereső
árva sosem talált magára.
Szobrodnak köszönget a folyosón.

Csak hozzád viszonyítva létezem.
Útlevelemben ez áll: „Állapota és
foglalkozása: Petőfy Sándor felesége.”
Apám azzal kínozott, hogy előlem

menekültél a csatába. Meg a gyerek-
sírás elől. Még ezt is szívesebben
hallom, mint azt, hogy holttestekkel
hantoltak el élve, miután
bemutakoztál gyilkosaidnak.

Hóban, sárban, férfiruhában
1850 karácsonyában
tévelyegtem a halál színterein.
Csilingelt a szánon a csengő,
kértem a székelyt, vegye le:
„nem gyászmenet vagyunk”,
mondta, s én nem feleltem vissza,
hogy „de, az vagyunk”.

A Hiénától kellett útlevelet kérnem.
Hálás lett volna, ha elvezetem
hozzád – köröztetett.
Aztán magánemberként mondta:
főlöszleges – minden elveszett.
A sírok felbontását sem támogatta,
Erdély elcsöndesült.
Itt akartál fészket rakni velem.
Ezen az istenverte helyen.

A hazaszeretet férfias érzelem,
nők nem érezhetik.
A nők csak a férfiakat szerethetik.
A férfiak a nőket viszonszeretik,
de a nő a nemzettel nem versenyezhetik.
Vajon tisztában voltál-e azzal,
hogy koncként vetsz a nép elé
a *Szeptember végén* jóslatával?
Az özvegyi fátyollal fojtottak
volna meg, amíg engem
belülről fojtogatott a fájdalom.
De lenn a földön van az ég:
égésterméke vagyok egy üstökösnek.

Sokáig magamnál hordtam
egy kis tört, búcsúlevelet
írtam a fiunknak. Aztán
arra gondoltam: aki önkezével
vet véget életének, gyáva.
Amíg a hiányodtól szenvedek,

bennem élsz. Hogyan
szúrhatnám át az érted dobogót?

Börtönben ültem egy napot.
A házkutatás során láttak meg
harmadmagaddal a szobám falán.
Arcképed fölött szemet hunytak volna,
mégiscsak férjem volt a forradalmár.
Kossuth és Bem azóta
a távolból szervezkednek ismét.
Másfajta börtön az, ahová
miattad kerültem. Feldúltságból
tompultságba, mint a haza.

Egy férfi, aki érted rajongott,
engem maga alá gyűrt,
nemzett négy gyereket,
hogy szeressenek engem és egymást.
Apja lett a fiadnak, nekem férjem.
Így mentett meg a kitoloncolástól.
Aztán az évek alatt kifordult magából,
én meg befordultam magamba.

Kaptam külön dolgozószobát.
Fordítok, rántást csinállok,
naplót és háztartást vezetek.
Szövögetem a halotti leplet
magamnak. A gyerekek
napról napra visszabontják,
szeretnék, ha még maradnék.
De már nincs időm.
Bámulhatják ősz hajfűrtömet
a rólad elnevezett múzeum
tárlójának üvege mögött.

